

Izhaja vsaki dan

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
 Pesamične številke se prodajajo po 3 nvd (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
 Cene oglasov se računajo po vrstah (širine 73 mm, visoke 2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stot.; za osemrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 60 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst K 20, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 st. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglase sprejema inšeriatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

TELEFON štov. 1157.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Z manifestacijskega shoda

polit. društva „Edinost“ za koroške Slovence.

I.

Govor dr. a. Otok. Rybářa.
(Zvršetek.)

Postopanje teh poslancev je bilo naravnost nezaslišano, neodpušljivo. Klerikalci pa imajo vodstvo in zato so oni v prvi vrsti odgovorni. A ne samo, da se niso hoteli sporazumeti z liberalci glede enotnega nastopa, oni se sploh niti mej seboj niso posvetovali ne korakih, ki jih imajo storiti. Tako vsaj se nam zadržuje ob mnogih strani. Oni se tudi niso informirali o razmerah v posamičnih kroninah. Nepriljubljeni, neinformirani: tako so naši poslanci postopali ob tem važnem vprašanju. Mi Tržačani se imamo na pr. zahealiti le ljubeznivosti in vestnosti poslanca Spiničiča, da nam niso slovenski poslanci popolnoma pokarili razdelitve okrajev. (Silni pojavi ogorčenja). Korošci pa, ki so bili tudi brez zastopnika kakor mi, niso našli milosti pri nasprotnikih in tudi ne pri naših poslancih.

Mesto kruha, ki jim ga je imela prinesiti volilna reforma, dobijo kamen. Ni torej čudo, če vsi obmejni Slovenci najodločneje protestirajo proti taki volilni reformi. Jaz sem na socialističnem shodu v tej dvorani izjavil, da ne smemo gledati na to, ali dobimo enega poslanca več ali manje, da ne smemo radi tega ovirati vresničenja res velike ideje splošne in enake volilne pravice.

Na tem stališču stojim še danes in stojim menda ogromna večina obmejnih Slovencev. Mi gotovo ne bi delali sitnosti, tudi če ne bi bili Štajerci dobili sedmega mandata, ali če bi Kranjcem vzeli en mandat, saj bomo morali najbrže potrpeti nečuvno krivico, ki se godi Primorcem s tem, da se je — žalibog v sporazumljenju z našimi poslanci — istiskim in goriškim Lahom dalo po en mandat več, akoravno do tega nimajo niti najmanjše pravice in se je s tem spremenilo razmerje glasov na očito našo škodo. (Vrišče). Ne moremo pa molčati, če se 120.000 Slovencev izroča na milost in nemilost najhujšim nasprotnikom, če se eno celo slovensko kronovino hoče pustiti brez zastopstva.

Oglejmo si le malo dejanske razmere na Koroškem!

Koroška je imela l. 1900. preb. 367.324, med temi 90.495 Slovencev in 269.960 Nemcev, 345 drugih narodnosti, 6524 brez „občevalnega jezika“. Slovencev je torej 1/4 vsega prebivalstva. Splošno je znano, da je uradna statistika za koroške Slovence prava — smrt. Politično društvo na Koroškem se je zato obrnilo do slovenskih županov oziroma občinskih uradov, da konstatujejo pravo število Slovencev in tako se je konstatiralo, da je statistika požrla kakih 32.000 Slovencev, kajti po političnem društvu določeno število Slovencev iznaša 122.354 duš, kar pa je 1/3 prebivalstva. Pravi monstrum pa se nam izleže iz uradne statistike, ako se primerja število Slovencev zadnjih 20 let s številom Nemcev v istem času.

Koroška je imela l. 1880. 348.730 prebivalcev od teh je bilo Slovencev 102.252, 29,38% in Nemcev 241.585, 69,19%. Leta 1890. 361.008 prebivalcev od teh je bilo Slovencev 101.030, 27,98% in Nemcev 254.632, 70,45%. Leta 1900. 367.324 prebivalcev, od teh je bilo Slovencev 90.495, 24,63% in Nemcev 269.960, 73,5%.

Število prebivalstva vse dežele se je v teh 20 letih pomnožilo samo za 18.594 duš, število Nemcev (samo 2/3 dežele) pa za 28.375 duš, torej več, nego je narastlo prebivalstvo vse dežele! Slovenci so padli v tem času za 11.757 duš, ne glede na ves prirastek v slovenskih krajih, ki je večji, nego v nemških. Veliko vasi je, ki so bile pred 20 leti popolnoma slovenske (po uradni statistiki), danes so popolnoma nemške, n. pr. Goričica, Krotna ves, Gora, Potok, Vinče, v vetrinjski občini; Čedram, Dole Spod., Vrsta ves v žihpoljski občini;

Hutna ves, Dolje, Pokrska, St. Jakob v občini Trdnja ves; Zabuče Spod. in Gornje v občini Šmartni pri Beljaku itd. Na Žihpoljah je celo najzavednejši Slovenec z vso družino vpisan za Nemca, ker je popisovatelj zapisal vsakega za Nemca, kdor zna le par besedi nemški.

Ti statistični podatki dokazujejo pravico koroških Slovencev do treh državnoborskih mandatov. Po vladni predlogi volilne reforme pride samo 37.600 Slovencev do priložnosti, da si „morda“ izvoli svojega poslanca, 52.900 drugih uradno naštetih je izdanih Nemcem, ne glede na onih 32.000, ki jih je statistika „požrla“. Bati se je, da tudi takimenovani „slovenski“ volilni okraj ne bo naš. Na zadnji dopolnilni volitvi (kandidat je bil Grafenauer) v kmetijski kuriji za drž. zbor so Slovenci propadli za 84 glasov, ali tu niso volila mesta in trgi: Pliherk, Žel. Kapla in Borovlje, ki so nemški oziroma soc. demokratični. Soc. demokrati na Koroškem volijo namreč na ožjih volitvah izključno le z nemškimi nacionalci. Pomagali so tudi Seitrižu proti Grafenauerju do zmage. Poleg teh nemških gnezd je najmanjši Guštanj (Gutenstein), kjer ima ves trg tovarna v rokah. Na zadnjih volitvah je bil celo volilni komisar — ravnatelj tovarne, ki je pošiljal trškega stražnika po delavce v tovarno, da morajo priti volit. Kdor je imel našega kandidata napisanega, so mu ga črtali, če ne prej, pa pri komisiji. Kdor je le hotel voliti našega in ga je volil, je bil odpuščen. Drugod je v mnogih krajih ljudstvo odvisno od plemenitšev zaradi pašnikov. Kdor ne voli tako, kakor se mu je naročilo od „grofovskih borštnarjev“, ne sme več z živino na pašo. In kmet potem voli — nemški. Borovlje so nemške in soc. demokratične, ravno tako okolica. Končno je še Bistrica v Rožu s svojo tovarno, ki je sedaj v rokah kranjske industrijske družbe, ki bo najbrž tudi komandirala delavstvo za — nemške nacionalce. Dr. Lemisch je sam izjavil, da se je borovski okraj samo zato priklopil drugim slovenskim okrajem, da se ta okraj reši za Nemce. Rekel je, da se mora doseči vsaj to, da pride do ožje volitve. Na ožji volitvi so nem. nac. gotovi, da dobijo od soc. demokratov glasove in s tem tudi zmago.

(Vse te svoje podatke je pojašnjeval s pomočjo velike karte, ki je kazala razdelitev volilnih okrajev, določeno v vladni predlogi).

O takih razmerah, ob taki volilni geometriji torej je lahko možno, da ostane 120.000 Slovencev, tretjina vsega koroškega prebivalstva, brez zastopnika. Kaj pa to pomenja, to je pokazala ravno razprava o volilni reformi, ko so Korošce prezrli celotni rojaki le zato, ker ti poslednji niso imeli zastopnika, ki bi povzdignil svoj glas za njih.

Brez zastopnika pa bi bili koroški Slovenci izročeni politični in kmalu tudi narodni smrti. In kaj da bi to pomenjalo, to bi moralo biti jasno vsakemu zavednemu Slovincu.

Koroška ni samo zibelka Slovenstva, Koroška ne vzbuja v nas le najlepših zgodovinskih reminiscenc, spominov na tiste starodavne čase, ko je slovenski kmet na gospodarskem polju postavljaj na prestol slovenskega kneza in mu v slovenskem jeziku izročal oblast nad vso deželo: **Koroška je za nas najvažnejša predstraža proti nikdar sistemu Germanu. Koroški Slovenci branijo naše severne meje; če padejo Korošci, pridejo na vrsto Gorenjci, in če izgubimo Gorenjsko, je sovražnik že v srcu naše domovine.** (Po teh besedah je zašumelo in zavrelo po dvorani v znak, kakov silen utis so napravile te besede na vse občinstvo). Mi Slovenci smo mal narod, tekmo zadnjih stoletij so nam Nemci trgali kos za kosom od naše posesti, potiskali so nas vedno bolj proti jugu. Sedaj se moramo vprašati z vso resnostjo, ali hočemo še naprej živeti kakor Slovenci, ali hočemo ostati narod, ali pa naj se pomešamo mej druge večje narode, mej Nemce in Lahe: kakor liberalci, klerikalci ali kakor socijali-

sti? (Viharni klici: Mi hočemo živeti kakor Slovenci).

Tu ne gre več za vprašanje, ali naj dobimo enega poslanca več ali manje, tu gre za naš obstanek, za bodočnost našega naroda!! (Viharno pritrdjevanje).

To vprašanje so si morali staviti naši poslanci na Dunaju, na to vprašanje morajo dati jasen odgovor sebi in nam! In če bi bili oni mnenja, da se lahko žrtvuje naša narodnost, da se lahko izroči stotisoče in stotisoče Slovencev nasprotnikom na milost in nemilost, da se lahko tem poslednjim prepusti starodavno slovensko posest, samo da se na Kranjskem pridobi par bojnih petelinov več za interese rimske kurije (Tu je bil vrišč in vihar naravnost neopisen), potem jim mora zagreti in jim zagrmati od vseh strani naše domovine odločen klic: **ne, nikakor ne! Mi se ne pustimo zadaviti: mi hočemo živeti in živeti kakor Slovenci.** (Ponovni viharji v znak odobravanja). In našemu klicu se pridruži gotovo tudi velik del še narodne duhovščine, kakor so se mu pridružili narodni naši duhovniki na Koroškem in na Štajerskem. (Živio-klici).

A če bi nas hoteli prepričevati, da vera reši Slovence, potem jim ravno tako odločno odgovorimo, da je to laž, in premišljena laž.

Slovenci na gornjem Štajerskem in Koroškem skoraj tja do Dunaja so bili gotovo verni katoličani: saj so bili deloma podložniki različnih škofov, na pr. brižinskih; in vendar so jih Nemci pohrustali do Drave dol. Tudi polabskim Slovanom je vera prinesla narodno smrt. Z ognjem in mečem so jih duhovni vitežki redovi pokristijanili in — **ponemčili!** (Zopet burni pojavi ogorčenja).

Ravno nasprotno se lahko trdi, da namreč Slovenstvo rešuje in vzdržuje vero. Naj se pogleda v tržaške cerkve. Največ vernih obiskovalcev imajo med Slovenci; in tudi na Koroškem in Štajerskem so dobri narodnjaki ob enem tudi verni kristijani, nemskutarji pa obračajo cerkvi hrbet.

V lastnem interesu bi morali torej poslanci kat. stranke braniti vsako ped slovenske zemlje. (Klici: Bi morali, če bi imeli srca za slovensko stvar. Ali nimajo srca!)

Če tega niso znali do sedaj, potem jim povejmo mi jasno in glasno, da jim bo odmevalo po njihovih trdilih ušesih: **Dovolj smo izgubili slovenske posesti. dovolj duš so nam ugrabili Nemci!** Več jim prepustiti ne smemo in tudi nočemo. Vsako ped slovenske zemlje hočemo braniti z nohti in zobmi. **Slovenskih Korošcev ne zapustimo, slovenski Korotan mora biti rešen, tudi če se imamo radi tega zameriti vsemu svetu.**

(Kakor so se mej vsem govorom ponavljali viharji prizori, ki so pričali, kako je govornik govoril vsem iz srca, tako je ob zaključku zagromel orkan odobravanja, ki kar ni hotel ponehati. Zopet in zopet je začelo vsklikanje in ploskanje, ki naj pada Koroščem tolažilo, da ob Adriji bijejo srca, ki čutijo z njimi).

Avstrijska poslanska zbornica.

(Brzobjavno poročilo).

DUNAJ 25. Poslanska zbornica se je sestala na sejo ob 12. uri popoldne. Med došlimi vlogami se nahaja nujni predlog tirolskih poslancev radi zgradbe vinčgavske železnice od Mals do Landeka.

Minister za deželno brambo Schönaich je odgovoril na interpelacijo posl. Hoferja v stvari nekega infanterista 4. pešpolka, ki ni dobil dopusta. Minister je na temelju avtentičnih poizvedb izjavil, da ni bila pritožba posl. Hoferja opravičena. Dotičnega vojaka so zdravniki petkrat preiskali ter ga našli sposobnega za službo. Napadi na polkovnika Dallerja so povsem neopravičeni, ker ni isti ničesar vedel, da je poslanec Hofer prišel v vojašnico.

DUNAJ 25. Minister za notranje stvari je odgovoril na interpelacijo posl. Pitacco glede na protitalijanske izgrede, ki so se, v zvezi z znanimi dogodki na Reki, dogodili

početkom meseca septembra v Zadru, Šibeniku, Spljetu in Dubrovniku. Minister je na temelju doposlanih mu uradnih informacij pojasnil dogodke ter pripomnil, da naj zbornica iz tega opisa posname, da so se v Dalmaciji v zadnjem času vršili obžalovanja vredni narodnostni izgrede, da so pa vladni organi postopali pri tem popolnoma nepristransko in ne glede na to, od katere strani da so prihajali izgrede. Povsod so oblastnijske po možnosti takoj posegle vmes; kjer se ni moglo zabraniti nasilstev, so vladni organi postopali vsaj represivno, s tem, da so storilce prijavili pristojnim sodiščem, oziroma jih istim izročili. Vidimo, da se je pri tej priliki pokazalo, da je premalo orožništva in je treba primerno pojačiti. V zadnjih časih se niso izgrede, ki jih vlada obžaluje, več ponovili in nadejati se je, da se v bodoče to več ne zgodi. Vsekako je vlada izdala potrebne odredbe, da se vsako kaljenje javnega miru in reda z vso odločnostjo zatré.

Ko sta ministra Bienenherth in Fort odgovorila na interpelacije, je grof Sternberg predlagal otvoritev debate. Pri tem je prišlo ponovno med posamičnimi socijalnimi demokrati in vztočno-nemškimi poslanci na eni ter med grofom Sternbergom na drugi strani do hudih spopadov.

Na to je zbornica prešla na dnevni red ter je nadaljevala razpravo o lekarniškem zakonu. Minister za notranje stvari je pojasnil stališče vlade nasproti predlogi ter je zbornici priporočal, naj jo vsprejme. Govorili so še posl. Buchmüller, Hofmann pl. Wellenhof in Ellenbogen, na kar je bila razprava prekinjena.

Koncem seje je posl. Ivčević izjavil, da so podrobnosti opisane v interpelaciji posl. Pitacco in tov. glede dogodkov na Reki povodom povrnitve Sokolov iz Zagreba neresnične in za hrvatski narod obrekovalne, kar mora govornik v imenu vseh hrvatskih poslancev ter vse slovenske zveze zavrniti. Nato je obširno pojasnil stvar ter naglašal med drugim, da vodi italijansko časopisje od dogodkov na Reki in na Zadru sem pravo vojno boja je očevidno tudi interpelacija italijanskih poslancev. Govornik je slednjič vprašal predsednika, hoče-li, v zaščito časti hrvatskega naroda in z ozirom na eventuelne odredbe, prijaviti vladi dogodke, ki so sedaj izpravljeni.

Posl. Pitacco je vprašal predsednika, hoče-li z ozirom na nujnost stvari odrediti, da predloži vlada zbornici čim prej predlogo glede obnovitve pogodbe z Lloydom.

Podpredsednik Začek je obljubil to storiti. Okolu 5. ure 40 min. je bila seja zaključena.

Prihodnja seja v torek.

Železniški odsek.

DUNAJ 25. Železniški odsek je izvolil pododsek, sestojč iz devet členov, ki se bo posvetoval o predlogu glede Severne železnice.

Predloga o kongruu.

DUNAJ 25. Proračunski odsek je vsprejel obe predlogi o kongruu, kakor je vsprejel pododsek.

Odsek za volilno reformo.

(Brz. poročilo).

DUNAJ 25. Odsek za volilno reformo je danes popoldne nadaljeval posvetovanje o volilnem redu za državni zbor. Vsprejet je bil § 22 (dolžnost volilnega komisarja), potem ko je bil neki predlog dra. Tavčarja odklonjen. Pri § 23 (postopanje na volitvi) sta posl. dr. Tavčar in dr. Šusteršič stavila spreminjalne predloge. Tudi nekateri drugi poslanci so stavili svoje predloge. Na to je bila seja zaključena.

Prihodnja seja bo jutri ob 10. uri popoldne.

Umikanje Vsenemcev.

„Wien. Deutsche Tagblatt“ je te dni priobčil oklic, ki ga je poslanec Schönerer poslal členom svoje stranke. V tem oklicu izjavlja

Vsemec Schönerer, da je treba opustiti del linskega programa, češ, da je zahteva po nemškem državnem jeziku v Avstriji neizvedljiva.

AVSTRO-OGRSKA V SLUŽBI Dranga nach Osten!

Dunajski listi prinašajo nam skoro neverjetno vest, da se uvedejo s 1. novembrom v zasadenih deželah nove poštne znamke, ki bodo nosile samo nemški napis: Bosnien-Herzegovina. Samo-nemški napis za Bosno-Hercegovino — pač je ni več krivice in nesmisla. V teh dveh deželah, ki se danes nominelno pripadati turškemu carstvu, a sta bili s pomočjo kranjskih in hrvaških regimentov po nalogu berlinskega kongresa zasadeni le, da jih začasno upravlja Avstrija, ne najdeš po nobeni statistiki zaznamovane niti ene same nemške duše! Vse prebivalstvo je le srbsko, oziroma hrvaško, razven nekoliko tisoč španjolskih Židov in Albancev, torej skoro izključno slovansko, a kar je posamičnikov Neslovanov so umetnim potom kakor uradniki importirani. In česar si avstrijska uprava ni upala uvesti v svojih pokrajinah, ker nemškega jezika ne bomo pripoznali tu zakonitim, kakor pa je šovinizem Madjarov dosegel, da na Hrvatskem nosijo poštne znamke svoj „Magyar királyi posta“: to si upa sedaj bosanska vlada uvesti za one starodrevne osrednje pokrajine slovanskega Juga.

Na to nemčevalno predrznost opozarjamo slovanske poslance, da morda v prihodnjih delegacijah še pravčasno odločno zaprečijo tako ponižanje slovanske časti! Saj ne dvomimo, da tudi v ogrski delegaciji ne ostane brez protesta. Čas je, da se odločneje zasleduje nenasitni „Drang nach Osten“ in pa avstrijsko hlapčevanje tej ekspanzivni nemški struji na naš slovanski Jug.

Človek z normalnim človeškim razumom kratko malo ne more umeti ne tega in sploh nobenega koraka avstrijske balkanske politike. Mesto da bi naša diplomacija modro urejala vsaki svoj korak v namen, da bi oživljala in množila simpatije do sebe med narodi na Balkanu, pa nosi sleherni nje korak jasno tendencijo po — ubijanju tistih simpatij. Vedno se govori, da mora naša država širiti svoj vpliv na Balkanu še zato, ker more samo proti jugu razširjati sfero svojih gospodarskih interesov: ker le na jugu si more odpirati nova torišča za svojo trgovino in nova tržišča za svojo industrijo. A kateri pogoj je prvi, glavni in neizogibni za širjenje političnega vpliva med narodi in v pokrajinah, ki jih hočemo še le pridobiti za-se, če tudi ne v državnoopravnem smislu, pač pa politično in moralno? Menda ta, da skušamo oživeti zaupanje med temi narodi in vero, da po stikih z nami, ne le da ne pride v nevarnost noben njihov ni etični ni materialni interes, marveč da bodo vsi ti interesi še najbolj zavarovani v zvezah z nami? Med etičnimi interesi sta na prvem mestu — narodnost in nje glavni sestavni del: jezik! Ako bi imela Avstro-Ogrska zares pametno, modro in v bodočnost gledajočo politiko na Balkanu, bi se najskrbneje izogibala vsakemu koraku in vsakemu činu, ki bi v tamošnjem prebivalstvu mogel vzbujati nezaupanje, izlasti pa strah, da bi pod avstrijskim vplivom mogla priti v nevarnost njega narodnost. Ali ne — avstrijska diplomacija dela ravno nasprotno, kakor da je na glavo padla: stavlja se v službo nemškega „Dranga nach Osten“, kakor da hoče se svojim postopanjem v Bosni in Hercegovini pokazati na Balkanu: „Glejte, kaj vas čaka, če vas mi dobimo v svoje pesti! Dati vam hočemo tujinsko, nenarodno upravo, ki vam bo govorila v tujinskem, nenarodnem jeziku!“ A kdor ve, kako ravno narodi na Balkanu naravnost ljubosumno čuvajo svoje narodno bitstvo in svoj jezik, ta bo tudi umel, kako nezaupanje mora vzbujati tako postopanje avstro-ogrske vlade med narodi na Balkanu!! A politika, ki vspricho takovih aspiracij, kakor jih ima Avstro-Ogrska na Balkanu, ne gre v prvi vrsti za tem, da si pridobi zaupanje prebivalstva: taka politika je politika — slepcev! In slepa je bila avstrijska balkanska politika, ko je vso svojo pozicijo v Srbiji opirala na lepe oči enega lahkoživega in kupljivega Milana; slepa, ko je svoj politični vpliv v Bolgarski poverjala enemu krvoločnemu Stambulovu, slepa vedno, ker ni nikdar računala z narodi in njihovo voljo, ampak vedno le s sumljivimi subjekti, ki so le z nasiljem vzdrževali svojo

moč! In slepa je tudi sedaj, ko hoče s samo-nemškimi poštami znamkami — izživati še večje nezaupanje med narodi na Balkanu!!!

Ali avstrijski modrijani na Dunaju res še nimajo dovolj s prežalostnimi sadovi svoje diplomacije v Srbiji, na Bolgarskem in v Črnogori? Ali vidijo res ponos naše države v tem, da je nje uprava povsodi na Balkanu kolikor le možno — malo priljubljena?!

Spremembe v diplomatičnem zboru avstro-ogrskem.

„N. Fr. Pr.“ poroča, da bo na mesto grofa Calice imenovan poslanikom v Carigradu markiz Pallavicini, sedanji poslanik v Bukareštu, tega bo pa nasledoval generalni konzul v Kairu, grof Tadej Koziebradski. Zagotavlja se, da zaprosi za umirovljenje tudi poslanik v Petrogradu, baron Aehrenthal, in sicer iz zdravstvenih ozirov.

Prestolonaslednik in hrvaški jezik.

Dunajski list „Grossoesterreich“ omenja v eni svojih zadnjih števil k znanu pritožbo zagrebškega dnevnika „Hrvatska“, da se je namreč povodom zadnjega potovanja prestolonaslednika Fran Ferdinanda po Dalmaciji na vsprejemih zapostavljal hrvaški jezik. Omenjeni list izjavlja na to, da se prestolonaslednik uči tudi hrvaški jezik in da je svoje odgovore na hrvaške pozdrave zaključeval na hrvaškem jeziku. Nadalje omenja, da se nadvojvoda zelo zanima za vsa jugoslovanska vprašanja in da ima pri svojih vojaških in pomorskih delih več hrvaških sotrudnikov.

Hrvatska koalicijska županoma v Dubrovniku in Spljetu.

Predsednika koaliranih hrvaških in srbskih strank v Hrvatski, dr. Tuškan in dr. Medaković, sta odposlala dr. u Čingriji, županu v Dubrovniku, in dr. u Trumbiću, županu v Spljetu, to-le brzobjavko:

Povodom najnovijih pojavov v Dalmaciji, občutimo vso težino vajinega položaja, ali uverjavamo vas, da hrvaški in srbski narod v Banovini ne pozabi nikdar, da se je Vama vsa Hrvatska zastavila za ozdravljenje neznosnih razmer v Hrvatski in za preobrat politične situacije v duhu naše narodne politike, ter hoče upotrebiti vso svojo moč, da učvrsti svoj novi položaj s tem, da se tudi z naše strani zagotovi pogoji za lepšo skupno narodno bodočnost. Dalmacija ni več odsekana veja; kdor se dotika Vas, zadevja tudi nas. Kdor se maščuje nad vami, se maščuje tudi nad nami, ali skupno bomo znali odvrniti vse nevolje.

S tem Vaju pristrčno pozdravlja v imenu koaliranih hrvaških in srbskih strank.

Dogodki na Ruskem.

General obsojen na smrt.

Iz Petrograda poročajo, da je generalni major Bezobrazov, poveljnik prve kavalerijske divizije telesne straže prejel od teroristične bojne organizacije smrtno obsodbo. General je ukazal strogo zavarovati svojo hišo.

Mina v parku v Peterhofu.

List „Birš. Vedomosti“ poroča, da so v parku v Peterhofu odkrili mino. Aretovanih je bilo mnogo oseb. Po noči razsvetljeujejo park in okolico okolo Peterhova veliki reflektorji. Novi poveljnik palače Dedjulin nadzoruje osebno poveljništvo straži, ki so pri delu parku; prepovedal je tudi vsem osebam, prideljenim palači, da ne smejo zapuščati iste. Govori se, da je nekdo v bližnji palače trikrat ustrelil na generala Dedjulina, ne da bi ga bil zadel. Storilec je zbežal.

Drobne politične vesti.

Volitve za črnogorsko skupščino se bodo vršile jutri po vsej Črnogori. Predvidjati je, da zmagajo vladni kandidati. Nova skupščina se sestane dne 19. decembra.

Ogrski proračun za 1907. Ogrski ministerski svet je določil proračun za leto 1907, ki ga vlada dne 10. oktobra predloži poslanski zbornici. Proračun izkazuje za 21 milijonov več potrebščin, ki se jih pokrije iz dohodkov.

Nov kandidat za djakovsko škofijsko stolico. Spljetski „Svobodi“ poročajo iz Sarajeva nastopno: „Govori se, da izmed kandidatov za djakovsko škofijo ima mnogo nade nadškof in primas barski v Črnogori, „Milinović“. Rečeni list radostno pozdravlja to vest, da si ve, da je le malo nade, da bi se uresničila.

Bolgarska zamore za slučaj vojne poslati v boj 235.700 pešcev, 17.500 konjenikov, 27.000 topničarjev, 800 pijonirjev in 1500 pomorščakov, skupno torej 291.000 ljudi. — Bolgarska ima 4 milijone prebivalcev.

Domače vesti.

Iz Gorice smo prejeli: Morda Vam je že znano iz „Gorice“ in „Soče“ o nekem tukajšnjem Nussbaumerju, predsedniku „Südmarke“.

Ta profesor noče na noben način vsprejemati slovenskih spričeval, čeravno je bilo odgovorjeno na interpelacijo, stavljen v goriskem deželnem zboru, da profesorji morajo vsprejemati od učencev potrjena v domačih jezikih.

Tega pa imenovani profesor noče delati ampak so učenci prisiljeni mu sami pismeno prevajati in dajati potrditi od ravnatelja!

Tako so njegovi tolmači — hočeš nočeš!!

Zaradi ene ure zamude mora slovenski dijak tekati k ravnatelju, kar mu gotovo ni prijetno. Nemcu tega ni treba. In zraven tega je slovenski dijak še grdo gledan, ker nosi spričevala v svojem jeziku v jeziku, ki ga govori večina prebivalcev dežele.

Zahtevamo, da ravnateljstvo preišče to stvar ter da strogo pazi na izvrševanje odgovora na interpelacijo, ter da bo enkrat konec tem šikanam, ki se gode slovenskim dijakom.

Konec mora biti enkrat temu besnenju nemško-nacionalnih profesorjev po naših krajih, ki bi kar povsodi postavljali svoje velenemške Gesslerjeve klobuke, pred katerimi naj bi se domače prebivalstvo — narodno poniževalo!

Ti naduti ljudje se ne menijo niti za parlamentarne sklepe niti za obvezne izjave predstaviteljev javne uprave. Oni jednostavno ne priznavajo nikake avtoritete, nikake obzirnosti, ker se čutijo — gospodarje tudi v naših deželah. Tej domišljavosti in objestnosti se mora napraviti konec! To kličemo na ves glas slovenskim vodilnim krogom! Dolžnost nasproti narodu zahteva od njih, da bodo odgovori na interpelacije ki so jih oni, naši poslanci, stali, spoštovani tudi od nemško nacionalnih profesorjev!

Na dopust za pol leta je šel ravnatelj kranjske gimnazije Josip Hubad.

Nekoliko odgovora. Iz Kanala smo prejeli:

V šte. 259. „Edinosti“ od dne 20. t. m. je neki dopisnik iz Ročinja, ki mu pa razmere niso znane, prav dobro ošteval kanalanski cestni odbor zaradi gradnje ceste Ročinj-Kambreško. Kritika javnega delovanja naj bo tudi javna, toda, kedor piše, naj pomisli, kaj in kako da piše, ter naj ne sramoti njih, ki v blagor ljudstva žrtvujejo svoje moči brez nikakega odškodovanja. Dopisom in kritiki bode v podlago stvar sama, nikakor pa ne osobne mržnje, kajti izza varnega plota urednikovega lahko strelja vsakdo.

Da pojasnim stvar na kratko!

Gradnja ceste Ročinj-Kambreško imela se je sploh ostaviti za vedno in to iz vzroka, ker v občini Ročinj in Ajba ni bilo najti nikogar, ki bi bil to delo izvršil v zadovoljstvo c. kr. okr. glavarstva in dež. odbora. In to potem, ko je c. kr. okr. glavarstvo odvzelo vodstvo gradnje te ceste gospodu, ki je bil izbran poprej v ta namen. Na zahtevo podpisanega in na pritisk dež. odbora sklenil je cestni odbor, naj se nadaljna gradnja te ceste — ki je, kar se mora poudarjati izrecno, občinska in ne skladovna cesta — izvrši pod pokroviteljstvom cestnega odbora, ki pa ne da v ta namen nič drugega nego samo ime, a vso odgovornost naj nosim — jaz. Gradnja se je vršila z državno in deželno podpovo in — z majhnim prispevkom občine Ročinj in Ajba. Zaradi tega pa sem bil neposredno odgovoren le deželnemu odboru in c. kr. glavarstvu, katerima sem poslal račune v odobrenje. Vse stroške izplačeval sem vedno v navzočnosti gg. županov in drugih obč. zastopnikov; a, ker je bilo delo nujno, in beda med ljudstvom velika, založil sem svojega denarja 3000 K., da se delo nadaljevalo. Obresti od tega denarja pa mi najbrže plača — prijazni dopisnik. Konečno se je moralo delo vstaviti, ker niso došle podpore. Zaradi mnogih izkazanih mi ljubeznivosti nisem hotel več vlagati v ta namen svojega denarja in g. državni finančni minister je najbrže imel druga važna opravila, da ni utegnil na-

kazati nadaljnih podpor. Zakaj ni dopisnik njega potipal za žilo?

Sedaj je po stvar vravnana. Denar je tu in cesta se bo brez presledka gradila do Kambreškega; žal le, da si dopisnik ne bo mogel prisvajati v tej stvari prav nobene služge.

Iz tega je razvidno, da dopisnik ni poučen o tej stvari: zaradi tega mu tudi do ta vse odpuščam. Toda kenec njegovega dopisa se glasi:

„Ali ostane tako za vedno? Čas bi bil, da se razprši znana trojica“. Malo besed, veliko sumničenj.

Domnevati si morem, da sem tudi jaz v tej znani trojici in da je ta „znana“ trojica zakrivila pri gradnji ceste Ročinj-Kambreško bogsigavedi kaka dejanja, spadajoča pod §§ kazenskega zakonika! Ker sem si pa svest, da sem izpolnil več nego svojo dolžnost, ne morem nikakor prezreti tega sumničenja, kajti sicer bi me čitajoče občinstvo opravičeno smatralo za nepoštenjaka. Zaradi tega pa tem potom odločno pozivljam dopisnika iz Ročinja, da v teku 8 dni objavi v „Edinosti“ imena one „znane trojice“ in njihova dejanja, seveda s podpisom. Sicer izročim vso stvar svojemu pravnemu zastopniku in to nemudoma. M. Z e g a,

načelnik cest. odbora v Kanalu.

Razpisana je na c. kr. okrajni sodnji v Gorici služba uradnega sluge IV. razreda.

V spopolnilo. K poročilu o lepi zabavi v Škedenju koroškemu voditelju g. Grafaauerju na čast, moramo še pridodati, da je g. dr. Slavik v lepem govoru napil društva „Vesela“ in je povdarjal, kako so v Škedenju lepo slovensko pesem gojili že tedaj, ko ni bilo druge po okolici še lepega ubranega slovenskega petja. Te dni ravno je zadobil naša pesem veliko zadoščenje s tem, da je list „Indipendente“ staval v izglede italijanskim rojakom svojim.

Iz Zavoda sv. Nikolaja. V mesecu avgustu so doposlali sledeči te-le prispevke: sl. županstvo Kanal 40 K., sl. županstvo Dol pri Kamniku 6 K., g. ca Ivana Stefančiča 12 K., g. ca Antonija Vončina po 9 K. Vsem tem izreka zavod prelepo zahvalo.

Iz gori navedenih prispevkov se mora opaziti, da se je na ta potrebnost in koristni zavod pozabilo tekem poletnih mesecev, četudi ima zavod vedno polno zopet došlih in odhajajočih deklet, ki iščejo zavetja v tem zavodu. Zavod sv. Nikolaja ima vedno stroške za vzdrževanje in se radi tega ne bi smela tako pozabljati nanj. Vsakovrstna društva prireajo izlete, slavnosti, veselice in dr., a kedo se zmezi za ubogo društvo, ki vrši le človekoljubno delo, ki pomaga njim ki so toliko potrebne varstva in pomoči — našim brezposelnim dekletom?!

Čuti je čisto graje, da te nezavedne — ko prihajajo v službo — niso potrebne potrebne pomoči, da niso dobre, ljubljive i drugo. Res je med njimi tudi ljulike, ali radi ene, dveh ne sme trpeti vsa dobra stvar! Je deklet, vzeti iz zavoda, ki se nahajajo 5, 6 tudi osem let vedno v eni in isti hiši, kaj pomenja, da zadovoljujejo popolnoma. Te delajo čast našemu zavodu. Krivo je mnogo tudi, da sta gospodinja in deklet čisto različnega temperamenta, ki nikakor ne moreti skupaj vstrajati. Ali ako bi hoteli vsaka nekoliko odjenjati, bi šla stvar lepina potem naprej.

Naš namen ni, da bi branili dekleta za vsako ceno, ali dolžnost naša je da jih učimo in jim pomagamo.

Sedaj na jesen prihajajo dekleta od vseh strani, čisto jih je 40—50 na večer. Nobene se ne odslovlja, vse so prijazno vsprejete, a kolikim se tudi materialno pomaga, ker so brez sredstev.

Priporočamo torej slavnim županstvom, naj se letno spominjajo našega zavoda, o čemer naj izvole uvaževati, da zavod ne skrbi za tržaska in okoličanska dekleta, ampak za ona, ki prihajajo od zunaj. Konečno apeliramo do vseh ki občutijo usmiljenje do deklet, ki prihajajo semkaj iskat službe, naj po možnosti podpirajo naš človekoljubni zavod sv. Nikolaja, ki je res vreden podpore v polni meri.

ODBOR

zavoda sv. Nikolaja

Via Farneto 18.

Nizozemska kraljica je danes predpoludne dospela s svojim soprogom semkaj ter se je podala na Albrehtov grad, kjer bo bivala.

Stekla psica je v St. Jurju ob južni železnici, Štoreh in Peharjih popadla šest oseb. Žival so nato ustrelili, popadene pa poslali na Dunaj v Pasteurjev zavod.

Škrlatica. V zavodu mestnih deških sirot v Gorici se je pojavilo zadnje dni več slučajev škrlatice.

Kje sta prstana? 33-letni dninar Jova Albijanič, doma iz Bosne, 24-letni Matej Koprivica, doma s Černogore, in brata 30-letni Matej in 27-letni Niko Šade, oba iz Mostara, so šli vsi štirje predvčeršnjem v trgovino zlatarja Josipa Bozzer na Corsu. Sprejel jih je agent iste trgovine Fran Misgur. Dali so si pokazati razne prstane, od katerih pa niso kupili nijednega. Ko so — ničesar kupivši — odšli iz trgovine, je Fran Misgur zapazil, da mu manjkata 2 prstana. Pohitel je za njimi in, dolitevši jih, jih je dal aretovati. Na policiji so jih preiskali, a niso našli pri njih ukradenih prstanov, pač pa dva revolverja. Vzeli so jih na zapisnik ter jih pridržali v zaporu.

Neznani so ukradli z vrta gospoda Henrika Bertag-a, ki stanuje v ulici Alice št. 10, štiri kokoši, vredne 8 kron.

— Natakhar Fran Dorgin, stanujoči v ulici Malcanton št. 19, je prijavil predsinčnjem, da so mu neznan tatovi v neki gostilni v ulici dell' Acquadotto ukradli zlato verižico in eno šterlinsko liro, v skupni vrednosti 80 kron. Dorgin je bil pa jako pijan.

Goledar in vreme. Danes: Ciprijan, škof in mučenec; Ljubivoj; Stojslava. — Jutri: Kozma in Damjan, mučenca; Vojkrag; Radomira. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 15° Celsius. — Vreme včeraj: vetro, deloma oblačno.

Društvene vesti in zabave.

Slovansko pevsko društvo opozarja svoje pevce na pevsko vajo, ki se vrši danes ob 8. in pol uri zvečer v prostorih „Delavskega podpornega društva“ ulica Giorgio Gallati 18, I. n. (Narodni dom).

Pevsko društvo „Kolo“ naznanja svojim odbojnikom, da se bo vršila nocoj ob 8. uri redna seja. Jutri ob 8. uri bo navadna pevka vaja.

Ob enem naznanja „Tamburaški odsek“ istega društva, da bo imel nocoj svojo sejo v „Narodnem domu“.

Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu priredi v nedeljo 7. oktobra 1906. v dvorani „Narodna doma“ pri sv. Ivanu vinsko trgatv. Prte so obilno obrodile; tudi sadja ne bo manjkalo.

Na trgatvi sodelujejo: oče župan, komunski „slibar“, nočni čuvaj, jetničarji, komunski redarji, detektivi, viničarji, viničarke itd. Svira sv. Ivanska godba. Po trgatvi začne ples, ki traja do 11. ure zvečer. Začetek ob 8. in pol uri popoldne.

Vstopnina k trgatvi 40 stotink; k plesu pa možke 80 stotink, za dame 40 stotink.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

Odbor.

(Vrši se vsakem vremenu.)

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija naznanja, da priredi svojo jesensko veselico drugo nedeljo v oktobru, to je 14. pr. m., v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu. Toliko na znanje sl. društvom in čemu občinstvu.

Čitalnica pri sv. Jakobu se preseli v nedeljo 30. t. m. v nove prostore v hiši „Kons. društva“, I. nadst. Tem povodom priredi „Čitalnica“ v nedeljo v prostorih „Kons. društva“ pevsko zabavo, na kateri se bo prvič proizvajala od društvenega pevovodje g. E. Perhava komponirana „Himna Čitalnice“. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstop brezplačen. Prijatelji društva in petja dobro došli.

Bratje Sokoli!

Redna telovadba pričenja s prihodnjim tednom. Telovadili bodo: Naraščaj v sredah in sobotah od 3—4. popoldne; starejši bratje v ponedeljkih in petkih od 7—8. ure zvečer; redni telovadci v ponedeljkih, sredah in petkih od 8. ure in od 9. ure in pol.

Dijaki se pridružijo starejšim bratom v rednim telovadcem, tako namreč, da telovadijo mlajši in oni, ki nimajo časa zvečer, starejšimi brati, a v posebni vrsti, večji pa rednini telovadci skupaj.

Vpisovanje naraščaja in dijakov: prihodnjo soboto od 4.—5. ure popoldne v telovadnici in potem vsako telovadno uro neposredno pred začetkom telovadbe.

Zasedanje porotnega sodišča.

Radi zločina požiga.

Včeraj je pričela kazenska razprava proti 3-letnemu trgovcu Ivanu Pauletichu, in sicer radi zločina zlohotnega požiga.

Predsedoval je razpravi podpredsednik deželnega sodišča vit. pl. Nadamlenzki, a v tanga sta bila sodni svetnik Codrig in sodni tajnik Rismondo. Obtožbo je vzdrževal sv. drž. pravd. Clarici, a branil je toženca odvetnik dr. Pincherle.

Ivan Pauletich je imel v Barkovljah zalogo špirta in žganja. V noči od 26. na 27. aprila t. l. je v isti zalogi izbruhnil požar. Gasilci, ki so bili prišli gasiti, so pa konstatovali, da je bil požar zlohotno zapaljen. Sum, da je navlaš zažgal, je takoj pal na lastnika zaloge Ivana Pauleticha, ki je bil vsled tega aretovan.

Ta razprava bo trajala pozno v noč, ali bo pa končala še le danes popoldne. Vsled česar bomo mi podali natančnejše poročilo o tej razpravi v jutranjem listu.

Gospodarstvo.

Leta 1902. ustanovila se je v Hrušici pri Podgradu združna mlekarica, ki si je z velikimi stroški sezidala moderno poslopje in si postavila stroje, ki odgovarjajo zahtevam časa. Kako koristna je bila ta naprava za naše kraje, kažejo radostno številke. Leta 1905. se je za mleko izplačalo čez K 33.000 raznim uslužbencem, voznikom in za druge potreščine pa se je izplačalo čez K 26.000 torej je spravila mlekarica v naše kraje v enem letu skoraj K 60.000 in ves ta denar je prišel v prid revnemu kmetu.

Gotovo si bo mislil vsakdo, da se je te naprave oklenilo ljudstvo „z vsemi štirimi“, a žalibog našli so se tudi tukaj „prijatelji ljudstva“, ki gledajo le, da se jim polnijo njihovi žepi, kateremu početju se je veliko odpomoglo z ustanovitvijo posojilnice v Podgradu.

Ustavili so si konkurenčno mlekarico zadrugo v Malih Ločah ter v isto silili, kjer in kogar so mogli. To samo na sebi ne bi bilo še toliko hudega — hujše pa je to, da v tej mlekarici nimajo nobenih naprav za konserviranje mleka. In tako se jim v vročih poletnih dneh pokvarjajo velike množine mleka, ki se ne da prodati. Ko prihaja honec meseca in je treba izplačati mleko — ni denarja. Tako n. pr. niso nekateri po tri mesece dobili nobenega krajcarja, drugim pa se je proporcionalno odračunalo za pokvarjeno mleko, da si so prevzeli od njih dobro mleko in bi se morala škoda pokriti iz dobička.

Opozarjalo se je že oblasti na to, a storilo se ni dosedaj še ničesar.

Ko so nekateri teh nesrečnih zapeljencev hoteli odstopiti, pa so jim v mlekarici zaračunali ogromne deleže po 50 K in še več, in si jih kratkoma pridržali kakor prispevek za vzdrževanje poslopja, za nakup orodja, za deleže itd., torej v pravem pomenu neregistrovana zadruga.

Opozarjamo c. kr. trg. in pomorsko sodišče na ta slučaj, skrbni naj, da se ta mlekarica zadruga konstituirajo, ker le potem bomo zamogli izvedeti za kake letne račune in kam gre denar, ki ga je vplačalo veliko izstopivših členov.

Konečno omenjamo, da je duša te mlekarice zadruga sedanji podgraški župan Ivan Dekleva.

Lep župan to, ki na tak način povspenjuje korist nevednega ljudstva in isto tira v ubožstvo.

Vam, kmetovalci, pa svetujemo, da, ako že nečeti dajati mleka v Hrušico, držite istega rajši za domače potrebe, ker Vam bo to več hasnilo, nego da je dajate v Loče in ne dobivate zanje niti polovico tega, kar bi dobili drugod.

(Pripomba uredništva. Iz dopisa je razvidno, da gre tu za ne konstituirano in neregistrirano zadrugo. Trgovskemu sodišču pa pripada nadzorstvo le nad zadrugami, ki so konstituirane in zakonito registrirane kakor take. Tu bi mogla k večjemu politična oblast poseči vmes, oziroma bi morali — ker je tu, po našem mnenju, privatna pogodba — dotični oškodovanci nastopiti civilnopravno pot.)

Trgatev v Dalmaciji

letos ni izpala tako dobro, kakor se je mislilo. Grozdja je za peti del manje od lani. V severnem delu Dalmacije je mnogo vinogradov že uničila trtna uš. O cenah novemu vinu ni še govora.

Brzjavne vesti.

Markiz Pallavicini.

DUNAJ 25. Kakor je zvedel „Fremdenblatt“, se potrjuje poročilo, da je naslednikom grofa Calice določen poslanik v Bukareštu, markiz Pallavicini.

Skupni finančni minister Burian.

SARAJEVO 25. Skupni finančni minister Burian je danes odpotoval na Dunaj.

Grški metropolit umorjen.

CARIGRAD 25. Neka brzjavka iz Monastirja poroča: Grški metropolit iz Kastorije je bil v neki vasi umorjen, najbrž od Kucovlahov.

CARIGRAD 25. Potrjuje se, da je bil grški metropolit iz Kastorije umorjen v vasi Kamenca.

Ustaja na Kubi.

HAVANA 25. (Reuterjev biro). Kakor se govori, so vlada in zmerne stranke izja-

vile, da so pripravljene vsprejeti v vseh točkah zahteve liberalcev in ustašev.

FRANKOBROD ob M. 25. „Frankfurter Zeitung“ poroča iz New-Yorka, da je bilo včeraj na Kubi razglašeno premirje.

Gledališče pogorelo.

BORDEAUX 25. V minoli noči je popolnoma pogorelo gledališče „Bordeles“. Ponesrečil ni nihče. Proizročena škoda znaša 400.000 frankov.

Iz Srbije.

BELIGRAD 25. Bivši ministerski predsednik Vladan Gjorgjević je bil danes izpuščen iz zapora, kjer je presedel šest mesecev.

BELIGRAD 25. Uradni list je priobčil kraljev ukaz, s katerim je polkovnik Bogdan Damjanović imenovan poveljnikom donavske divizije.

Umorstvo na poštah uradnikov.

SIDI-BEL-ABBES (Alžir) 25. Policija je aretovala deset domačincev, ki so na sumu, da so se udeležili umorstva na pošt-nem nadzorniku Dubois in pošt-nem uradniku Marbieru.

Kreta.

CARIGRAD 25. Povodom predstoječega odhoda princa Jurja s Krete so bili v zadnjih dneh tamkaj shodi oboroženih čet, ki stavljajo v nevarnost mir. Vsled korakov garancijskih velevalst pri kralju Jurju, je bil včeraj princ Jurij odpozvan ter odpotuje danes na neki grški vojni ladiji. Imenovanje novega vrhnega komisarja Zaimisa je bilo priobčeno porti. Zadnji ministerski svet je sklenil tozadevno protestirati.

PARIZ 25. (Havas). Grški princ Jurij je zapustil Kreto ter dospe danes v Pirej. Vrhni komisar Zaimis se poda prihodnji teden na Kreto in sicer na vojni ladiji ene garancijskih velevalst.

200 ljudi utonilo.

LAHORE 25. (Reuterjev biro). Na reki Ind se je potopila neka ladija, na kateri je bilo dvesto ljudi, največ žensk in otrok.

Kongres nemških mest.

WELS 25. Danes je bil otvorjen peti kongres nemških mest. Predsednikom je bil soglasno izvoljen dr. Funke.

Nadvojvoda Karol Štefan v Carigradu.

CARIGRAD 25. Nadvojvoda Karol Štefan je včeraj s svojo rodbino dospel semkaj na jahti „Rovenka“. Pozdravila sta ga adjutant sultanov in grof Calice. Nadvojvodi je bil, vzlic temu, da potuje privatno, pridržen divizijski general Ahmed Ali paša. Tudi so mu bile stavljene na razpolago dvorne kočije.

Rusija.

STOKHOLM 25. „Švedski brz. biro“ poroča iz Helsingforsa: Včeraj je carska eskadra odplula proti severu. Ob 9. uri jutraj je dospela v Pitka-Spaaso ter se je vsidrala v Kuvas-Fjordu.

HELSINGFORS 25. (Švedski brz. biro). Danes ob 1. uri popoldne je pri vojašnici rezervne policije bila eksplozija. Neki rezervni policist je bil lahko ranjen. O storilcih ni nikakega sledu.

PETROGRAD 25. Sinoči je nekoliko spodobno oblečenih mladih mož vdrl v hišo nekega hišnega upravitelja, zaprli so navzoče v sobo ter izjavili, da je bila pred vrata sobe položena bomba. Potem so oropali vrednosti, zastavne liste in perilo v vrednosti 200.000 rubljev. Roparji so zbežali. V zalogi intendanture so prišli na sled, da je bil ukraden 1 milijon vatlov platna, v vrednosti 80.000 rubljev.

Tujci v hotelu „BALKAN“

Na novo so došli:

Tonelli E., zasebnik, DUNAJ; Konasidi A., inženier, ATENE; Segal L., trgovec, Vel. LACCE; Rissmann A., trgovec, SARAJEVO; Cusin E., trg. TRST; Luan A., trgovec, LJUBLJANA; Steinhard E., adjunkt, DUNAJ; Chladek H., zasebnik, DUNAJ; Litzlich K., trgovec, DUNAJ; Tenner G., trgovec, DUNAJ; Stella S., zasebnik, DUNAJ; baron Menschengeni B., zasebnik, LOVRANA; Gasperi G., trgovec, KOMEN; Dr. Kurelić, PAZIN; Finger F., svečenik, ZELINGE; Vidić J., trg. AJDOVŠČINA; Stroj, uradnik, SPLIT; Gessmann G., trg., GRADEC; Frauirth C., prof., DUNAJ; Hiedl M., zas., DUNAJ.

Posojila

od 500 do 50.000 kron zamore dobiti vsaka oseba pod ugodnimi pogoji, toliko kar se tiče glede povrnitve glav-nice, nizke obresti, kolikor glede jamstva, ne da bi bilo treba kaj naprej plačati. Daje se posojila na hipoteke na poslopja in zemljišča v mestu in okolici, zajamčena je največja tajnost. — Za nadaljna pojasnila se je obrniti na

GIOVANNI SPANGHERO

zapriseženi cenilec

od 11. predpol. do 1. ure pop. trg S. Giacomo 2, I. n. (Corso) in od 5. do 8. ure pop. v pisarni ulica Carlo Ghega št. 3.

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5.

KATALOGI BREZPLAČNO.

MACHINE & C^o.

Koncesijonirana pisarna za trgovske informacije

in iztirjevanja

ulica Vincenzo Bellini št. 13.

Dopisniki vseh mestih sveta.

Proda se na dražbo v Vogelskem Dolu pri postaji Re-pentabor ob deželni cesti

Hiša

Hiša ima 4 sobe, kuhinjo, dve kleti, hlev, vrt in dva vodnjaka. — Dražba se bo vršila

dne 30. septembra ob 2. 1/2 popol.

Natančnejše informacije daje »INSERATNI ODDELEK EDINOSTI« v Trstu.

Josip Oppenheim

švicarski kronometer in urar

priporoča svojo bogato opremljeno zalogo

pravih švicarskih ur

najfineje kakovosti iz najznamenitejših tovarn

VELIKA IZBERA

modernih hišnih ur po zelo nizkih cenah.

Specijalist v popravljanju prav malih ur za gospe in starih hišnih ur.

ulica della Barriera vecchia 35 (nova palača)

Govori se tudi slovensko.

Trgovina z manufakturnim blagom

Rossit & Kaucich

Nasledniki Luigi Rieci-Ja

Trst - ulica Malcanton št. 10 - Trst

Za zimsko letno dobo

vdobi se po najnižjih cenah:

Blago gladko za gospe	od nvh. 60 naprej
„ribeln“	90
Fustanji zametasti novi vzorci	20
„s križnim tkanjem n.“	28
„navadni novi vzorci“	20
„mešani“	22

VELIKANSKA ZALOGA

maj, nogovje, volnenih rut, flanelnih šalov, volnenih in svilenih prevez.

Trgovina z manufakturnim blagom

Rossit & Kaucich

Nasledniki Luigi Rieci-Ja

Trst - ulica Malcanton št. 10 - Trst

Alojzij Gregorič

Tovarna za krtače in čopiče

z zalogo

gaginega perja, iztepačev.

Cene zmerne.

TRST - ulica Stadion 3 - TRST

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).

ZALOGA:

PIAZZA ROSARIO (šolsko poslopje).

Gone, da se ni bati nobene konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih anšatih.

Mestovna cenik brezplačno in franko

HOTEL BALKAN 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji Počkaj & Kögl HOTEL BALKAN

Trgovina.

Borzna poročila dne 25. septembra.
Tržaška borza.

Napoleoni K 19.07¹/₂ — 19.10¹/₂, angleške lire K — do —, London kratek termin K 240.10 — 240.40 Francija K 95.30 — 95.50, Italija K 95.37 — 95.53 — italijanski bankovci K — —, Nemčija K 117.45 — 117.65, nemški bankovci K — —, avstrijska ednotna renta K 98.60 — 99.90, ogrska kazenska renta K 94.50 — 94.80, italijanska renta K — —, kreditne akcije K 671.50 — 673.50, državne železnice K 672.75 — 674.75 — Lombardi K 179.25 — 181.25 Lloydove akcije K 782 — 788 — Breške Tisa K 331.75 — 335.75, Kredit K 496 — do 493 —, Bodenredit 1880 K 302 — 310 —, Bodenredit 1889 K 302 — 310 —, Turške K 160 — do 162 —, Srbije — do —.

Dunajska borza ob 2. pop.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99.90	99.95
avstrijska renta v zlatu	116.60	116.60
avstr. investicijska renta 3 ¹ / ₂ %	99.15	99.05
Ogrska renta v zlatu 4 ¹ / ₂ %	112.50	112.50
„ „ 3 ¹ / ₂ %	94.70	94.65
„ „ 3 ¹ / ₂ %	84.30	84.30
Akcije nacionalne banke	1782 —	1778 —
Kreditne akcije	609.50	609. —
London, 10 Lstr.	240.10	240.20
100 državnih mark	117.45	117.45
30 mark	23.46	23.46
30 frankov	19.10	19.09
100 ital. lir	95.35	95.35
Cesarski cekini	11.31	11.31

Pariška in londonska borza.

Pariz: (Sklep.) — Francoska renta 96.47, italijanska renta —, španski exterior 96.87, akcije otomanske banke 668 —. Menjice na London 251.90.

Pariz: (Sklep.) Avstrijske državne železnice —, Lombardi 187 —, unificirana turška renta 94.52, avstrijska zlata renta 99.90, ogrska 4¹/₂% zlata renta 95.40, Landerbank 477 —, turške srečke 144.75, pariska banka 15.65, italijanske meridionalne akcije 792 —, akcije Rio Tinto 18.49, Vzdržana.

London: (Sklep.) Konsolidirani dolg 96¹/₂%, srebrni 31¹/₂%, Lombardi 7¹/₂%, španska renta 97¹/₂%, italijanska renta 101¹/₂%, tržni diskont 4¹/₂%, menjice na Dunaj 24.31, Stalna.

Tržna poročila 25. septembra.

Budimpešta. Pšenica za okt. K 14.26 do K 14.28, rž za okt. K 12.30 do 12.32, oves za okt. K 13.44 do 13.46, kuruza za sept. 12.20 do 11.22.

Pšenica: ponudbe neznatne, povpraševanje srednje, tendenca trdna. Prodaja: 30.000 met. stot., za 10 stot. više. Oves napeto; ječmen in rž trdno; kuruza vzdržano, trdno. Vreme: lepo in hladno.

Hamburg. (Sklep pop.) Kava Santos good average za september 37¹/₂ —, za december 37¹/₂ —, za marec 37¹/₂ —, za maj 37¹/₂ —. Mirmo — Kava Rio navadna loco 37 — 40 navadna realna 41 — 42 navadna dobra 43 — 44.

New-York. Kava Rio za bodoče dobave: 5 do 10 stotink višje. — Prodaja: 20.000 vreč. London. Sladkor iz repe surov, 4 9³/₄ Sh. Mlačno.

Pariz. Rž za tekoči mesec 17.25, za okt. 17.25, za nov.-februar 17. —, za januar-april 17. — (mirmo). — Pšenica za tekoči mesec 22.95, za okt. 22.95, za november-februar 23.10, za januar-april 23.25 (mirmo). — Moka za tekoči mesec 30.45 za okt. 30.25, za november-februar 30.20, za jan.-april 30.20 (mirmo). — Repično olje za tekoči mesec 70 — za okt. 70 —, za november-december 70¹/₂ —, za jan.-april 69.50 (napeto). — Spirit za tekoči mesec 45 — za okt. 42¹/₂ —, za januar-april 42¹/₂ —, za maj-avgust 43¹/₂ — (stalo). — Sladkor surov 88¹/₂ usov nov 24. — 24¹/₂ — (mirmo), bel za tekoči mesec 27¹/₂ —, za okt. 28¹/₂ —, za okt.-januar 28¹/₂ —, za januar-april 29¹/₂ — (mlačno), rafiniran 60. — 60.50. — Vreme: lepo.

MALE OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besede; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Pevsko društvo „ADRIJA“ v Barkovljah razpisuje mesto pevovodje. Prošnje do 15. oktobra na odbor.

Gospodično iz poštno rodbine vsprejme kuhinja kuhinja „Hotela Balkan“, da se nauči kuhati. 1094

V nedeljo 30. t. m. vršil se bo zadnji javni ples na Trsteniku. Traja od 4.—10. zvečer. 1093

Dormberška mladina bo imela javni ples v nedeljo 30. septembra v prostorih Karla Kerševanija. Svirala bo Sokolska godba iz Prvačine. 1097

Službe išče takoj 16-letni mladenič z dobrimi spričevali, več tih jezikov, izvežban v vseh strokah trgovine z jestvinami. Obrniti se je na „Inseratni odd. Edinosti“. 1095

Novi in stari sodi, vsake velikosti, prodaja Fran Budau — Trst, ulica Paduina št. 21. 1096

Velike vinske stiskalnice prodaja in daje v najem Živic, Trgovinska ulica 2. 1089

Soba meblirana v novi hiši za 2 osebi se odda v najem v ulici 8. Francesco št. 51, I. nadst. 1088

Išče se kuharico in sotarico za inozemstvo. Naslov pove „Inseratni odd. Edinosti“. 1086

Gospodska hiša v tržaški okolici nova z lepim razgledom, ob glavni cesti, z vodo, zelo pripravna za gostilno ali drugo obrt se proda po ugodni ceni ali pa se zamenja s kako hišo v mestu ali z malim posrestvom v bližini mesta. Pojasnila pri „Inseratnem oddelku Edinosti“. 1100

Sodi od 100, 700 do 5000 hektolitrov so na prodaj v ulici Fontane št. 15. 1099

Prva slovenska zaloga in tovarna pohištva ANDREJ JUG — Trst, ulica sv. Lucije št. 18 (za delnim sodiščem). Cene brez konkurence. — Svoji k svojim!

Učiteljica glasbe z državnim izpitom na Dunaju, podučuje glasovir. — Naslov pove „Inseratni oddelk Edinosti“. 1079

Išče se služkinja za hišna opravila. Imeti mora dobra spričevala. Plača po zmarnosti. Več se izve pri „Inseratnem oddelku Edinosti“.

Hišica (soba in kuhinja) je na prodaj na Opčinah na cesti kraj Trnavaja. Kdor hoče lahko kupi tudi zemljišče kraj hiše. Cena 3000 K. Naslov pove „Inseratni oddelk Edinosti“. 1009

Mala družina obstoječa iz treh oseb, išče malo stanovanje z vrtom, vodo, ako mogoče plin v ulicah Fabio Severo, Romagna, Commerciali, ali v Škorklji blizu mesta. Podpisala bi se pogodba za več let in vzel bi se tudi stanovanja v podnajem. Ponudbe, pismene ali ustneme prejme „Inseratni oddelk Edinosti“ pod „Mala družina“. 885

Zaloga oglja in drv M. RIBARIČ

Trst, ulica Squero Nuovo 15, Trst

Prodaja na debelo in drobno

Pošiljanje na dom.

Svoji k svojim!

Guerino Marcon

ulica Tivarnella št. 3.

Priporoča svojo zalogo oglja in drv ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno. Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664.

Občna Zavarovalnica (Assicurazioni generali) v TRSTU

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnilo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje na morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Stanje društva dne 31. dec. 1905:

Društvena glavica in rezerva dne 31. decembra 1905.	K 270,052,078.61
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1905.	771,879,007.54
Plačana povračila:	
a) v letu 1905.	30,285,711.02
b) od začetka društva do 31. decembra 1905.	827,976,227.40

Letni računi, z kaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančna pojasnila se daje v Trstu v uradu društva Via della Stazione št. 8881 (v lastnej hiši).

Apnenice v Podgorju v Istri apno najboljše vrste.

Obrniti se je na omenjene apnenice. — To apno prodaja tudi **CARLO PETEAN** Trst, ul. delle Acque 10 TELEFON št. 20.

Trst — Austro - Americana — New-York

Anonimno parobrodno društvo.

Edino domače društvo za promet blaga in potnikov med Trstom in New-Yorkom ter med

Trstom in vsemi glavnimi lukami Amerike

z najmodernejšimi parniki, ki so večim delom zgradjeni navlaš

za prevažanje izseljencev.

V Trstu dobivajo potniki pred odhodom parnikov hrano in stanovanje v novo-

zgrajenem hotelu: „PENSION-AUSTRO-AMERICANA“.

Iz TRSTA odhajajo parniki vsakih 8 dni. — Brzi in elegantni novi parnik

GIULIA

odpotuje v NEW-YORK dne 3. oktobra t. l.

Cene jako nizke.

Za natančnejša navodila treba se je obrniti na upravo društva: Trst, ul. Molin piccolo 2

DOMENICO RAVALICO ulica Nicolò Macchiavelli št. 32. Telefon 1729

NOVA ZALOGA VINA

Jstrska vina, furlansko belo in črno vino, dpolo in kraški teran.

Vino v steklenicah od enega litra 72 stot., v steklenicah od pol litra 36 stot. skupno z steklenico. — Kraški teran v steklenicah K 1.04, od pol litra 52 stot. skupno z steklenico. Fina vina v buteljkah različnih vrst.

Za krčmarje in gostilničarje posebne cene.

Andrej Rudeš, mizar

in izdelovalec pohištva

(ulica Irenco della croce 4, in ulica Scussa 8)

Ima vedno v zalogi zakonske in obedovalne sobe najfinije in trdno delane v lastni delalnici.

Posebna izbira kuhinjske opreme.

Specijaliteta: OMARE-LEDENICE.

Sprejemlje kakoršno-koli naročilo za tu in za zunaj, kakor tudi poprave.

Razpisuje se služba organista

v BARKOVLJAH

Prošnje do 15. oktobra

t. l. na

Cerkveno predstojništvo.

Velika zaloga koles (bicikljev)

Germania in Nazionale

koles na bencin (motociklet) RÖSSLER & JAUERNIG

pri kolesih in motocikletih potrebnih pritiskih

mehanična delavnica kolesarska šola

GIUSEPPE EGGER

TRST — Piazza della Caserma št. 3

Globin



najboljše in najfinejše čistilo za čevlje

Zastopnik:

Alberto

Tedeschi

TRST

Corso št. 4

III. nad.

GLAS.

V bogatej zalogi pohištva

Em. Ehrenfreund

(prej Josi)

ulica Nuova 24 (priljubljeno)

daja novo in rabljeno pohištvo po konkurenčnih cenah v najem.

Barvarnica

pralnica in čistilnica na suho

(s parnim strojem)

za obleko brez razdiranja, blago, pohištvo

preginjala itd. kakor tudi dežnike

TRST — ulica Farneto št. 11 — TRST

Albin Boegan

O priliki plesov se izvrši najhitreje.

Preginjala se lika po 20 ur. komad.

Carlo Vitez

Trst, Trg S. Carlo 2 — Uhod ul. del Arsenale

AUTORIZOVANA

mehanična delavnica

za inštalacije plina, vodovodov in elek-

trične razsvetljave.

Velika zaloga priprav za žarne luči na plin.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije vdove Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove 5

(vokal Torrente).

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, deca

kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh

raznih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavne

obleke. Tirolski loden. Nepremodljivi plašči (prsta

angleški). Spoofaliteta: blago tu in inozemskih

tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovi

modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ermano Cattelani

Trst, ulica Acquedotto št. 10 Trst

Inštalacija za vodo in plin.

Velika zaloga držal za svetiljke, tulipanov, aparate

in vseh drugih predmetov za žarno luč.

Zaloga mrežice prve kakovosti.

Izvršuje o priliki 24. avgusta povodom premešča

stanovanja ali trgovine prenos svetilk.

Izposojuje svetiljko po tovarniški ceni.

Naročbe se izvršujejo točno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZALOGA VINA

za domačo rabo, pridelek iz svojih vinogradov v Belu (okoli Trsta)

in ga prodajam v sodčkih in steklenicah. Ze sam zna, da

zagotavlja, da je kakovost najboljša. Da zameram enajst

ojemalno jamčiti za pristno vino, sem sklenil, da ga dobim

v originalnih sodčkih naravnost iz svojih kleti v Belu

in da ga tako razpošiljam tudi na stanovanja.

Za krčmarje in gostilničarje primerne cene.

V nadi, da me počastite z Vašo naročbo beležijo se

ulaneje

IVAN CVITANIC.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotehnik

TRST, ulica dell' Acquedotto št. 25

Autorizovana elektrotehnična delavnica s pridelavo

mehanično delalnico

Sprejema popravila električne razsvetljave, avtomatov,

telefonov, streljčkov, kakor tudi mehanična dela, ki

so v zvezi z elektrotehniko, kakor popravila dinamičnih

motorjev in presnove svetilk kakoršnega koli sistema.

Cene jako zmerne in izvršitev popolna.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prva in edina pisarna v vojaški stvari

koncesijonirana od vis. c. k. namestništva

ulica Gatteri št. 14, II. nadst.

(uhod pod prehodščem.)

Daja nasvete in informacije o vsem, kar se

tiče novčenja in vojaške službe.

Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošnji

vojaškega značaja — oproščenje od voja-

ških vaj in kontrolnih shodov, enoletno do-

brovoljstvo, ženitba, dosežanje zakonitih

ugodnosti glede prezenčne službe vsprejetja

v vojaške šole itd. itd.

Pooblaščen je zastopati stranko pred

upravnimi oblastnjami.

Posreduje v najtežavnejših slučajih.

Reševanje hitro in točno.